

Zanim powstała Polska. Początki państwa polskiego – karta pracy

Zadanie 1.

Ksiązę Wielkomorawski, Rastyc, sprowadził dwóch kapłanów słowiańskich aż z Bałkańskiego półwyspu, Cyrylla i Metodego, którzy takimi okazali się apostołami, że ich Kościół święty policzył potem w poczet świętych. Ażeby okazać, że chrześcijaństwo nie jest „niemiecką” wiarą, zaprowadzili za pozwoleniem papieża nabożeństwo po słowiańsku (w języku starobułgarskim), tworząc obrządek tzw. rzymsko-słowiański, a do ksiąg kościelnych wymyślili osobne pismo, zwane głagolicą.

Apostołowie słowiańscy, św. Cyryll i Metody, założyli arcybiskupstwo w Welehradzie na Morawach, a stamtąd rozsyłali swych uczniów na wschód i na północ. Ochrzcili się w tych czasach, około roku 850, ksiązę panujący w Wiślicy i to jest najstarszy ślad chrześcijaństwa w Polsce, które się odtąd szerzyło już wśród Wiślan, zwolna, ale stale. Wysyłali też z Welehradu misje między Ślązaków, Kujawiaków i Polan.

Właśnie w tym samym czasie, około roku 850, skończyło się panowanie Popielów [...]. Zaczęła się nowa dynastia, zwana piastowską, o której powstała potem legenda historyczna [...]. Legenda łączy przybycie misjonarzy chrześcijańskich z Welehradu, z osobami Popiela i założyciela nowej dynastii, a to opowieścią, jak wypędzeni od księcia znaleźli u piasta gościnę.

Feliks Koneczny *Dzieje narodu polskiego*, Warszawa 1905, str. 7.

Pytania do tekstu:

- Gdzie narodził się kościół rzymsko-słowiański?.....
- Kto był jego założycielem?
- Gdzie pojawili się pierwsi chrześcijanie na ziemiach Polski?
- O jakiej legendzie pisze autor?
- Kiedy powstał cytowany tekst?

Zadanie 2. Na podstawie zdobytej wiedzy na lekcji **dokończ następujące zdania:**

1. Państwa słowiańszczyzny zachodniej to:
2. Pierwszym państwem słowiańskim było państwo
3. Cyryl i Metody byli misjonarzami w państwie
4. Głagolica jest to
5. Ruryk stworzył państwo o nazwie
6. Do słowiańszczyzny południowej zaliczamy państwa

Zadanie 3. Określ, które zdanie jest **prawdziwe**, które **fałszywe**:

Do Słowian Wschodnich zaliczamy: Rusinów, Białorusinów i Ukraińców

Wspólnota terytorialna zajmowała określony obszar oddzielony lasami od sąsiadów.

Na czele wieceu plemiennego stał król.

Władza w pierwszych państwach słowiańskich była dziedziczna.

Na gruzach państwa Wielkomorawskiego powstało państwo Czechów.

Mianem cara tytułowano najwyższego władcę Słowian południowych i wschodnich.

Zadanie 4. Co w urzędzeniu świątyni pogańskiej wywarło na niemieckim kronikarzu Thietmarze największe wrażenie? Korzystając z relacji Thietmara proszę powiedzieć, jak nazywał się bóg otaczany wyjątkową czcią przez Słowian?

.....
.....
.....

Relacja kronikarza niemieckiego Thietmara o wierzeniach pogańskich Słowian

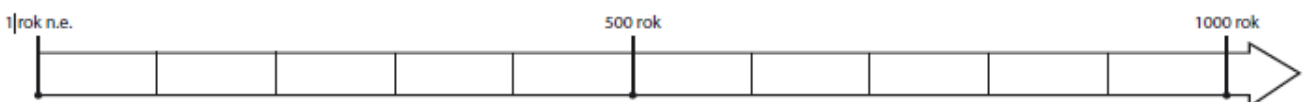
„Jest w kraju Rederów pewien gród o trójkątnym kształcie i trzech bramach doń wiodących, zwany Radogoszcz, który otacza ze wszą wielką puszcza, ręką tubylców nie tknięta i jak świętość czczona. Dwie bramy do tego grodu stoją otworem dla wszystkich wchodzących, trzecia od strony wschodniej, jest najmniejsza i wychodzi na ścieżkę, która prowadzi do położonego obok i strasznie wyglądającego jeziora. W ogrodzie znajduje się tylko jedna świątynia, zbudowana misternie z drzewa i spoczywająca na fundamencie z rogów dzikich zwierząt. Jej ściany zewnętrzne zdobią różne wizerunki bogów i bogiń – jak można zauważyć, patrząc z bliska – w przedziwny rzeźbiony sposób, wewnątrz stoją bogowie zrobieni ludzką ręką, w straszliwych hełmach i pancerzach, każdy z wyrytym od spodu imieniem. Pierwszy z nich nazywa się Swarozyc i szczególnej doznaje czci u wszystkich pogan. Znajdują się tam też sztandary, których nigdzie stąd nie zabierają, chyba, że są potrzebne na wyprawę wojenną i wówczas niosą je piesi wojownicy. Dla strzeżenia tego wszystkiego z należytą pieczołowitością ustanowili tubylcy osobnych kapłanów. Kiedy zbierają się tutaj, by składać bożkom ofiary lub gniew ich przebłagać, kapłani jedynie mają prawo siedzieć, podczas gdy inni stoją”.



5. **podkreśl właściwe** dokończenie zdania. W XX wieku w okolicach Biskupina odkryto

- A warowną osadę z VIII wieku p.n.e.
- B starożytne mogiły w kształcie kopców.
- C kamienne kręgi stworzone przez germańskich Gotów.
- D drewnianą świątynię pogańskich bogów.

6. **Praca z osią czasu.** Przyjrzyj się zamieszczonej osi czasu. Następnie wykonaj polecenia.



a) **Zamaluj** dowolnym kolorem na osi czasu okres od początku V do końca VIII wieku, gdy na ziemiach polskich osiedlali się Słowianie.

b) Zakreskuj wiek X, w którym powstało państwo Polan.

7. Uzupełnij tekst. Spośród wyrazów i wyrażeń wybierz właściwe, a następnie odpowiednio je odmień. Jedno z nich jest niepotrzebne.

ogień, Świętowit, przyroda, Swaróg, wiele, Perun, plemię, cztery

Słowianie wierzyli wbogów i czcili siły..... . Jednym z ich najważniejszych bóstw był – pan słońca i..... . Z kolei niebem i piorunami władał Bogiem wojny i urodzaju był..... . Przedstawiano go, jako postać..... o twarzach.

8. Wpisz w kratki litery tworzące właściwe hasła. Litery z kratek oznaczonych cyframi utworzą hasło główne. Zapisz je poniżej, a następnie wyjaśnij jego znaczenie.

Plemię, które w IX wieku utworzyło na południu dzisiejszej Polski własne państwo.

6						7
---	--	--	--	--	--	---

Góra w pobliżu Wrocławia, czczona w przeszłości jako siedziba bogów słowiańskich.

3			4
---	--	--	---

Plemię słowiańskie zamieszkujące w przeszłości tereny dzisiejszej północnej Polski.

1			2			5		
---	--	--	---	--	--	---	--	--

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

HASŁO:

9. Przyjrzyj się zamieszczonym fotografiom ukazującym obrzędy Słowian, które przetrwały do dziś. Następnie wykonaj polecenia.



.....

Praca z ilustracją

- a) Zapisz pod każdą z fotografii, jaki obrzęd został na niej przedstawiony.
- b) Napisz, które z przedstawionych tradycji są pielęgnowane w Twojej rodzinie.

.....